

Komünizmin Gerçeği: Demokrasi ve İfade Özgürlüğü—Belirleyici Faktör Ekonomik Temeldir!

07.02.2024 • İran Komünist Partisi MLM, Revcom Yazıları • Yeni Komünizm

Editörün notu: Aşağıdaki makale Farsça olarak *Atash/Fire* dergisi #145, Aralık 2023'te cpimlm.org adresinde yayınlanmıştır. Revcom.us gönüllüleri tarafından tercüme edildi. Parantez içindeki kelimeler/ifadeler çevirmenler tarafından netlik sağlamak amacıyla eklenmiştir. Bölüm 1 ve Bölüm 2 daha önce revcom.us adresinde yayınlanmıştır. Makalenin Türkçe çevirisi Yeni Komünizm gönüllüleri tarafından yapıldı. 1. ve 2. Bölümü localhost/yenikomunizm/ adresinde yayımlandı.

Bu yazı dizisinin ana kaynağı Bob Avakian'ın *Democracy: Can't We Do Better Than That?* (Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım Ki?) isimli kitabı ve onun demokrasi/diktatörlük üzerine diğer çalışmalarıdır.

Önceki bölümlerde burjuva demokrasisinin özünde nasıl burjuva diktatörlüğü olduğunu tartıştık. Ayrıca demokrasi ideali ile gerçekliği arasındaki çelişkinin, burjuva demokrasisini reforme etmeye ve genişletmeye yönelik birçok küçük burjuva yanılsamasının ve teorisinin kaynağı olduğunu ve demokrasi de dahil olmak üzere herhangi bir devletin ve genel üstyapısının sınırlarının ekonomik temeli tarafından belirlendiğini inceledik. Bu bölümde, herhangi bir toplumsal sistemin ekonomik temellerinin “hakların” içeriğini ve parametrelerini neden ve nasıl belirlediğini ve özellikle de burjuva demokrasisinin en ünlü ve hayranlık uyandıran özelliklerinden biri olan “ifade özgürlüğünü” nasıl şekillendirdiğini tartışacağız. Son olarak,

“burjuva hakkı”nın dar ufkunun ötesine geçmek için egemen sınıfın devrimci bir şekilde alaşağı edilmesinden ve kökten farklı bir diktatörlük/demokrasi inşa edilmesinden başka bir yol olmadığını göstereceğiz.

Bütün toplumsal sistemlerde (kapitalist sistem veya sosyalist sistem) üstyapı, altında yatmakta olan ekonomik altyapıya hizmet etmek zorundadır. Bu sadece bir teorik soyutlama değildir ancak çok somut bir anlamı vardır. Şayet uygulanan siyasalar ve eylemler ekonomik altyapıya karşıysa veya onun altını oyuyorsa bu düzensizliğe, kaosa ve bütün sistemin bozulmasına neden olur. Şayet yasalar (ki bunlar siyasi üstyapının parçasıdır) temel mülkiyet ilişkileriyle çatışmaya girerse ekonomik altyapı tamamen dezentegre olur ve (kapitalist veya sosyalist olmasından bağımsız olarak) toplum işleyemez.

Örneğin, yaşamın temel ihtiyaçlarının şu anda kapitalist toplumda üretildiği gibi üretilmeye devam ettiğini, yani büyük çoğunluğunun kapitalistlerin sahibi olduğu fabrikalarda [veya tarım arazilerinde] ücret karşılığında emek güçlerini satan işçiler tarafından üretildiğini ve kapitalistlerin [özel olarak] sahip oldukları ve kontrol ettikleri ürünleri sattıklarını düşünün. O zaman, bu koşullarda, kimsenin ihtiyaçları için ödeme yapmak zorunda olmadığını ve herkesin üretilenlerden ihtiyacı kadarını alabileceğini söyleyen bir yasa çıkardığınızı hayal edin! Bunun saçma görünmesi ve kesinlikle uygulanamayacağı gerçeği, temel bir gerçekliğin ifadesidir: toplumun üretim ilişkileri (yani ekonomik altyapısı), yasalar da dahil olmak üzere ideolojik ve siyasi üstyapının [temel koşullarını belirler].

Ancak kapitalizmin ekonomik temeliyle çelişen tüm teoriler bu örnek kadar açık bir şekilde gerçek dışı değildir. Örneğin, servetin adil dağılımını, hatta üretim araçlarının [toprak, makineler, fabrikalar, vs.] eşit dağılımını öngören pek çok burjuva demokrasisi teorisi vardır. Örneğin, herkese çalışması için bir parça tarım arazisi verilebileceğini ve eğer birileri diğerlerinin önüne geçmeye başlarsa, artığın vergilendirilebileceğini ve yine eşit olarak yeniden dağıtılabileceğini söylüyorlar! Ancak sorun şudur ki, meta üretimi ve mübadelesi, bu kapitalist üretim tarzı temelinde, üretim araçlarından eşit pay alarak çalışmaya başlasanız bile, kaçınılmaz olarak eşitsizliğe ve toplumun kutuplaşmasına yol açacaktır. Buna ek olarak, eşit tarım arazilerinin hiçbir zaman kesinlikle eşit olamayacağı gerçeği vardır, çünkü bazı topraklar

daha verimlidir, suya daha yakındır ya da daha iyi bir konuma sahiptir, vb. -bu toprakların ürünleri diğer ürünlerle ve diğer ülkelerin çiftçileriyle rekabet halinde piyasaya sürülmelidir. Bu şekilde, değer yasası tüm bu ayrı üreticileri piyasa aracılığıyla birbirine bağlar ve onlara belirli bir kalite ve verimlilik standardı dayatır. Sonunda, er ya da geç, bu üreticiler arasında eşitsizlik gelişecek ve bu eşitsizlik, [mülkiyet] eşitliğini sağlamak için hükümetin müdahalesiyle, toplumdaki bölünmeleri, bazılarının silahlanıp üretimi genişletmelerini engelleyen hükümete karşı ayaklanacağı noktaya kadar derinleştirecektir!

Eğer bir hükümet bu sürecin eşitsizliğe yol açmasını engellemek istiyorsa, dünya pazarı için üretimi durdurmalıdır ki bu da kapitalist sistem çerçevesinde gerçekçi ve pratik değildir. Dolayısıyla ne kadar iyi olduğunuzun ya da politikalarınızın ve yasalarınızın ne kadar eşitliği teşvik etmek için yapıldığının bir önemi yoktur. Kapitalist meta üretimi ve mübadelesi çerçevesinde işlediğiniz ve emek gücünü metaya dönüştürdüğünüz sürece eşitsizlik üreteceksiniz.

Bu nedenle, “gerçek dünyada”, yani kapitalist toplumda, bir şirketin, işsiz kalan insanların (ve belki de ailelerinin) açlık ve evsizlik çekmesine neden olsa bile, onları istihdam etmenin karlı olmayacağı gerekçesiyle insanları işe almayı reddetmesi tamamen yasalıdır. Bu işsiz ve evsiz insanlar bir yeri işgal ederlerse ya da bir mağazadan para ödmeden yiyecek ve giyecek alırlarsa, devletin [yaptırım] aygıtı tarafından cezalandırılacaklardır - çünkü kapitalizmin ekonomik altyapısının işleyişine aykırı hareket etmişlerdir. İşte bu yüzden kira ya da ipotek ödemelerini yapamayan insanları tahliye etmek yasalıdır. Bir elektrik, su ya da gaz şirketi, faturalarınızı ödemediğiniz takdirde elektriğinizi, suyunuzu ve gazınızı kesebilir ve bu tamamen yasalıdır.

Özel mülkiyet ilkesine ve üretimde meta mübadelesine hizmet eden ve bunlara uygun olan bu yasalar, sadece mali ve ekonomik alanla ilgili yasalar değildir ve doğrudan üretim tarzını yansıtmazlar. Aksine, bazı yasalar; siyasi, kültürel ve askeri üstyapının korunmasıyla ilgilidir ve bunlar da altta yatan üretim ilişkilerinin korunmasına ve geliştirilmesine hizmet eder. Örneğin, “demokratik ülkelerde” çok övülen ifade özgürlüğü burjuvazinin diktatörlüğüyle çelişmez, aksine iki nedenden ötürü bu çerçeve içinde var olur ve bu çerçeve tarafından sınırlandırılır.

Birincisi, egemen sınıfın kamuoyunun şekillendirilmesine hakim olması ve tekelinde tutmasıdır. Bu nedenle Marx ve Engels'in Komünist Manifesto'da yazdıkları bugün her zamankinden daha doğrudur: "Her çağın ya da her toplumun egemen fikirleri, her zaman egemen sınıfın fikirleridir." İkinci olarak, egemen sınıf silahlı kuvvetlere hakimdir ve onları kontrol eder ve sistemlerine ciddi tehdit oluşturan fikir ve uygulamaları ezmek için kullanır.

Bu durum bugün gözlerimizin önünde gerçekleşiyor. İsrail'in Filistin'e karşı yürüttüğü savaş dünya çapında keskin bir kutuplaşmaya yol açtı. Milyonlarca insan sadece 40 gün içinde 11.000'den fazla insanın katledilmesine kayıtsız kalamadı ve sokaklar ve üniversiteler protesto yerleri haline geldi. Ancak "burjuva demokrasilerinin" tepkisi, Filistin destekçilerinin ifade özgürlüğünü tanımak değil, sloganlardan mitinglere, Filistin bayrağı taşımaktan puşi takmaya kadar her şeyi yasaklamak oldu ¹ - medya ve sanal ağlar ise Filistin destekçilerinin haber ve görüşlerini büyük ölçüde çarpıtıyor ya da siliyor. Bunu büyük bir gayretle yapıyorlar çünkü İsrail Batı demokrasileri için önemli bir müttefik ve onu savunmamak sistemlerinin temel çıkarlarına sırt çevirmek anlamına geliyor.

Hamas'ı "terörist" bir grup olarak adlandırıyorlar, ancak ne İsrail ne de ABD ne de diğer emperyalizminin çıkarlarına hizmet edenler "terörist" olarak etiketleniyor. Her ne kadar toplumun Filistin meselesi etrafında kutuplaşması ve egemen sınıftaki bölünmelerin yoğunlaşması nedeniyle medyanın sessizliği azalmış olsa da, medya henüz ABD'nin bu konuda bir hakka sahip olup olmadığı sorusunu kamuya açık bir şekilde ele alamadı. Bu örneklerde gördüğümüz gibi, medyanın egemen sınıf tarafından kontrolü ve yönetimi, kapitalist toplumun üst yapısında burjuvazinin diktatörlüğünün çok yönlü uygulamasının önemli bir yönüdür. Herkes için özgürlük ve eşitlik ne siyasi düşünce alanında, ne toplumsal ilişkilerde ne de ekonomik ilişkilerin temelinde mevcuttur. Tüm bu alanlarda yalnızca sınıf egemenliği vardır. Bu gibi zamanlar, ifade özgürlüğü hakkı içinde gizlenen burjuva diktatörlüğünü ortaya çıkarır.

Burjuva demokrasisi/diktatörlüğü çerçevesinde, ifade özgürlüğü kavramının kendisi de ekonomik temelden, meta üretiminden ve mübadeleden etkilenir ve "fikir pazarı" kavramı kapitalist mülkiyet ilişkilerinin bir ifadesidir. Burjuva hakları teorisyenlerinden John Stuart Mill, popüler olmayan fikirler de dahil olmak üzere herkes için ifade özgürlüğünü savunmuş ve

herhangi bir teorinin argümanlarının sadece karşıtlarından değil, aynı zamanda o fikrin en iyi savunucularından da duyulması gerektiğini söylemiştir. Bu ifade ikiye ayrılabilir: Bir yandan John Stuart Mill'in savunduğu şey, bireylerin fikri mülkiyete sahip olma hakkıdır.² Thomas Jefferson (Amerikan demokrasisinin babası), fikir ve görüşlerin mülkiyetini bir tür özel mülkiyet olarak görmüş ve her türlü mülkiyetin korunmasını bir hükümetin en önemli görevi olarak kabul etmiştir.

Fikirler pazarında ifade özgürlüğü, herkesin kendi fikirlerinin sahibi olduğu anlamına gelir. Eğer yeni bir fikri varsa, "çalınmaması" için bu fikri halka açmadan önce kendilerine fayda sağlayacak bir şekilde (bir buluşun patentini almak gibi) "tescil ettirmeleri" gerekir. Fikir kamuya açıklandıktan sonra da en iyi fiyat için (bu değer doğrudan finansal olmasa bile) diğer fikirlerle "rekabet" etmek zorundadır. Bu süreçte önemli olmayan tek şey, fikrin gerçeğin daha iyi anlaşılmasına, dünyanın daha iyi anlaşılmasına ve insanların çoğunluğunun yararına olacak şekilde değiştirilmesine hizmet edip etmediğidir. Fikirler bu şekilde sahiplerinin mülkünden başka bir şey haline gelmez, böylece nesnel gerçeklikle karşılaştırarak onlara herhangi bir şekilde meydan okumak, fikrin yaratıcısına bir saldırı olarak kabul edilir, çünkü önemli olan gerçek değil, "benim fikrim "dir.³

Öte yandan John Stuart Mill'in ifade özgürlüğü olarak savunduğu şey de komünist bakış açısından çok önemlidir ve hakikatin halk ve bizzat komünistler tarafından daha derinlemesine anlaşılması sürecinin hayati bir parçasıdır. Maddi gerçeklik düzeyiyle (ister toplumda ister doğada olsun) ilgili olan hakikat sürekli olarak hareket eder ve gelişir ve karşıt fikirler ve bu fikirlerin en iyi savunucuları ile diyalog ve tartışma olmadan bilinmesi imkansızdır. Karşıt fikirlerin tartışılması, toplumda gerçeğin keşfedilmesi için büyük bir enerji yaratır; bu sayede doğru fikirler kendilerini yeniden kanıtlayabilir ya da kusurlarını düzeltebilir. Evet, herkes fikirlerini ifade edebilmek için -baskıdan ve düşünce ve fikirlerin özel mülkiyetinin esaretinden- özgür olmalıdır. Ancak bu sadece birkaç birey için özgürlük değildir. Her şeyden çok, geniş halk kitleleri bu süreç aracılığıyla, çeşitli ve daha derin yönleriyle olaylar ve dünya hakkındaki hakikate ulaşmakta özgür olmalı ve bilimsel bilgiyi arama ve hakikati keşfetme konusunda güçlendirilmelidir. İnsanlar ancak bu şekilde gerçekten topluma liderlik edebilirler.

Sorunun bir diğ er boyutu ise John Stuart Mill'in teorisindeki "sınırsız ifade özgürlüğünün" aslında hiçbir zaman var olmamasıdır. Belirli fikirleri yasaklayan bir politika olmasa bile, zaman ve kaynaklar üzerindeki nesnel kısıtlamalar nedeniyle dünyadaki tüm fikirler ve bakış açıları medya ve yayınlarda eşit şekilde yansıtılamaz. Gerçekte, kapitalist sınıflı toplumda olan şey, egemen sınıfın çıkarlarına uygun fikir kümelerinin rekabet etmesi ve bu süreçte liderliğ n olmadığı iddia edilmesidir. Ancak sosyalist toplumdaki program, nesnel sınırlamaları göz önünde bulundurarak, çok çeşitli ve çelişkili fikirleri yansıtmaktır. Bu süreç, herhangi bir noktada devletin ya da hatta kom n st partinin menfaatine olacak şekilde değ l, mümkün olan en üst düzeyde ger eğ e ulaşmaya hizmet edecek şekilde yönetilir. Doğ ru olan her şey sonuçta proletaryanın çıkarıdır.

Söylemeye gerek yok ki, burjuva demokrasilerinde tüm yasalar ve sivil haklar egemen sınıfın diktatörlüğünü sağlamlaştırmak ve istikrara kavuşturmak üzerine kurulu olsa da, aynı yasalar polis, mahkemeler ve genel olarak yetkililer tarafından da yorumlanmakta, değ ştirilmekte ve insanlara karşı kullanılmaktadır.  rneğ n "toplanma özgürlüğü" anayasada⁴ tanınan ancak pratikte ayaklar altına alınan tek  lke İslam Cumhuriyeti değ l. Jina ayaklanması sırasında yüzlerce kişi öldürüldü ya da k r edildi, binlercesi de tutuklandı. ABD'de yasalar bir Siyahın silah taşıma ve kendini savunmak için kullanma hakkını bir beyazınkiyle aynı şekilde tanımaktadır. Ancak, silahlı bir Siyah bir polisle karşı karşıya gelirse, büyük olasılıkla hayatını kaybedecek ve polis tarafından öldürülmesi büyük olasılıkla "haklı cinayet" olarak değ lendirilecektir. Baskı, ister fikirlerin bastırılması biçiminde, ister güvenlik ya da askeri g  ler tarafından [fiziksel] baskı şeklinde olsun, sınıf diktatörlüğünün varlığını gösterir ve bu sınıf diktatörlüğünün omurgası, ordusu ve askeri g  leridir. Bu nedenle "barışçıl devrim" diye bir şey olamaz.

Devrim, toplumun ekonomik temelinin ve üstyapısının dönüştürülmesi anlamına gelir; bu da egemen sınıfın yerine başka bir sınıfın geçmesini gerektirir. Tarihte hiçbir dönemde bir egemen sınıfın, kendisini ortadan kaldırmak isteyen sınıfa gönüllü olarak "yerini bıraktığı" görülmemiştir. Devrim, bir egemen sınıfın yerine başka bir sınıfın geçmesi anlamına gelir. Bu  ağın devrimi, kom n st devrim için de bu gereklidir. Ancak proleter devrimin amacı, 18. yüzyıldaki burjuva devrimlerinin amacının aksine, tüm sömürü ilişkilerini, tüm baskıcı iř bölümlerini ve toplumun sınıflara bölünmesini temsil eden tüm siyasi kurumları ve [geleneksel] fikirleri ortadan

kaldırmaktır. ⁵

Burjuva demokrasisinin/diktatörlüğünün gerçek mahiyeti hakkında ortaya çıkan her şeye rağmen, bugün yaşadığımız tüm baskı, sömürü ve savaş ve soykırımın kökeni, “demokratik hakların” maddi/esas temellerinden ve burjuva demokrasisinin ufkundan ayrı değildir. Herkes için demokrasi, herkes için ifade özgürlüğü, sömürenlerle sömürülenler arasında eşitlik hiçbir yerde yoktur ve hiçbir zaman da olmamıştır. Kapitalizm-emperyalizm sistemi içerisinde hiçbir zaman şu anda sahip olduğumuzdan daha iyi bir dünyaya sahip olamayız. Ama artık gerçek bir devrimle bambaşka bir sistemde yaşamak mümkün. Ancak dünyadaki insanların çoğunluğu için devrim hâlâ yabancı bir şey ve birçoğu, iklim değişikliği ve nükleer savaş tehdidi insanlığın varlığını ciddi şekilde tehdit ederken bile, daha fazla ve daha iyi “demokratik haklar” elde etmek için savaşmakla meşgul olmayı tercih ediyor.

Bir sonraki sayıda, sosyalist toplumda çok daha üstün bir demokrasi/diktatörlük türüne ve niteliksel olarak farklı bir özgürlük türüne sahip olsak da, bunun burjuva demokrasisinin/diktatörlüğünün bir genişlemesi ya da iyileştirilmesi olmayacağını tartışacağız.

Çevirmenlerin son notu:

Metinde geçen aşağıdaki bilimsel terimlerin temel bir açıklaması için – 1) üretim araçları 2) meta üretimi 3) değer yasası – lütfen Bob Avakian’ın “Metalar, Kapitalizm ve Bu Sistemin Korkunç Sonuçları: Basit Bir Açıklama” başlıklı makalesine bakınız.